

Бепарво бўлиш мусулмон инсонга ярашмайди | Тазкия дарслари (248-дарс)

19:00 / 23.09.2023 3325

Хавф ва ражо бирга бўлиши Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳадиси шарифларида ҳам ўз ифодасини топган.

نَا نُؤْعُهُ لَلَا يَضْرِبُ سَنَانًا نَع
هَيْلَعُهُ لَلَا يَلْصُقُ بِنَلَا
وَهُوَ بِأَشْيَلَعِ لَخَدَمَلَسَو

فِيكَ» : لَأَقْفِرْتُ وَمَلَا يَفِ
أَيَّ هَلَلَا وَجُرَّأ : لَأَقُ «؟ كُذِّجَتْ
فَأَخَّأ يِّنَّا، هَلَلَا لُوسَّر
: هَلَلَا لُوسَّر لَأَقْفِرُ، يَبُونُذ
ذُبَعِ بُلُقِ يَفِنَا عَمَّتْ جِي آلُ
إِنَّا نَطُومَلَا أَدَهْلُثِمُ يَفِ
هَنَمَّأُو، وَجُرِّي أَمُّ هَلَلَا هَاطَعَأ
يَذِمَّرْتَلَا هَاوَرُ. «فَأَخِّي أُمُّ
هَنَسَّحَو.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўлим тўшагида ётган ёш йигитнинг олдига кирдилар ва:

«Ўзингни қандай ҳис қиляпсан?» дедилар.

«Аллоҳдан умидим бор, эй Аллоҳнинг Расули. Ва албатта, гуноҳларимдан хавфдаман», деди.

Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бу иккови мўмин банданинг қалбида бунга ўхшаш ҳолатда жам бўлса, албатта, Аллоҳ унга умид қилган нарсасини беради ва хавф

қилган нарсасидан сақлайди», дедилар».

Термизий ривоят қилган ва ҳасан деган.

Набийимиз соллаллоҳу алайҳи васаллам саҳобаларидан ким бемор бўлса, бориб кўрар эдилар. Қарими, ёшми, қулми, саййидми, фарқламас эдилар.

Мана бу ривоятда ёш йигит ўлим тўшагида ётганида уни кўргани келганлари ривоят қилинмоқда.

Шу ерда, ўлим олдида ётган йигитдан:

«Ўзингни қандай ҳис қиляпсан?» деб сўрадилар.

Йигит эса чин мусулмон инсоннинг жавобини берди:

«Аллоҳдан умидим бор, эй Аллоҳнинг Расули. Ва албатта, гуноҳларимдан хавфдаман».

Чин мусулмон шундай бўлиши керак. Аллоҳ таоло ҳақида яхши гумонда бўлиб, У Зотдан доимо яхшилик кутиши лозим.

Ноумид бўлиш мусулмон шахсга ҳеч тўғри келмайди. Чунки умид қилса, ҳар бир нарсага қодир, Ғафур ва Роҳийм бўлган Аллоҳдан умид қилади. Камолот сифатларига эга бўлган Зот – Аллоҳ таолодан ҳар қанча яхшиликни ражо (умид) қилса бўлади.

Шу билан бир вақтда, гуноҳларга бепарво бўлмай, улар туфайли Аллоҳ таолонинг азобига дучор бўлишдан хавф қилиб туриш ҳам мусулмон инсоннинг бурчидир. Бепарво бўлиш мусулмон инсонга ҳеч тўғри келмайди.

Агар бепарво бўлса, ҳар бир нарсанинг ҳисобини олиб турувчи, осийларнинг ҳар бир гуноҳига яраша жазосини берадиган, Жаббору Зул-интиқом бўлган Зот – Аллоҳ таолодан бепарво бўлган бўлади.

Шунинг учун банда доимо азобга дучор бўлиб қолмай, деган хавфда туриши керак. Ана шунда муроди ҳосил бўлади.

Бу натижани Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ушбу ҳадисда таъкидламоқдалар:

«Бу иккови мўмин банданинг қалбида бунга ўхшаш ҳолатда жам бўлса, албатта, Аллоҳ унга умид қилган нарсасини беради ва хавф

يَضَرُّ وَزَمَعِ نُبِ هَلْ لَ دَبَعُ نَع
أَنْ يَلَعَجَ جَرَحَ : لَأَقِ أُمَّهُ نَعُ هَلْ لَ
هُ هَلْ لَ إِصْ هَلْ لَ لُؤْسَرِ
هَدِي يَفِ وَمَلَسَ وَهِي لَع
أَمْ نَوْرَدَتَا : لَأَقِفِ ، نَأْبَاتِكَ
أَلْ : أَنْ لُقِفِ «؟ نَأْبَاتِكَ لَ نَأْذَه
نَأْ أَلْ هَلْ لَ لُؤْسَرِ أَيِ
يَفِ يَدَّلُ لَأَقِفِ ، أَنْ رَبُّخُتِ
نَمْ بَاتِكَ أَذَه : يَنْ مُيْلَ هَدِي
أَمْ سَأَهِي ، نِي مَلَأْ لَأَبَرِ
مِهِئَابِ أَمْ سَأَوْهَنْ جَلِ لَهْ أ
يَلَعَلْ مُجْأَمْ ثُ ، مِهِئَابِقِ وَ
أَلْ وَ مَهِي فُ دَأْزِي أَلْفِ ، مِهِرْخَا

لَاقٍ مُّثٌ ، «أَدَبًا مُّهِنْمٌ صَقْنِي

أَذَهُ» : هَلْ أَمْشِي فِي دَلِيلِ

نِي مَلَأَ الْبَرْبَارَاتِ

رَأْنِ لِهَ الْأَمْسَاءِ هِيَ

، مِ هَلْ أَبَقَوْا مِ هَلْ أَبَقَوْا

الْفُ ، مِ هَلْ أَخَالَ عَ لِمَجْأُ مِثْ

مُهِنْمٌ صَقْنِي أَلَوْ هِيَ فُ دَارِي

؛ هَبْ أَخَصَّ لَاقٍ ، «أَدَبًا

هَلْ لَ لَوْ سَرَّ أَيُّ لَمَعَلَا مِي فَف

؟ هُنْمَ غُرْفٍ دَقُّ زَمَّ نَاكَ نَا

نِإْفٍ ، أَوْ بَرَّاقٍ وَ أَوْ دِدَسٍ» : لَاقٍ

هَلْ مُتَّخِيَةً نَجَلَا بِحِص

يَا لَمَعُ نِإَوْ هُنْمَ لَ لَمَعَب

مَتَّخِي رَانَ لَابِحَاصٌ نِإُو، لَمَع
لَمَعٌ نِإُو رَانَ لَالَهُ أَلَمَعِبُ هَل
لُؤَسَرَ لَأَقٌ مُثٌ، «لَمَعٌ يَأُ
مُثٌ أُمُّ هَذَبَنَفٌ، هِيَ دَيْبٌ رَهَلَلِ
دَابِغُ لَانِمٌ مُكُّبَرَعَرَفٌ»؛ لَأَقُ
قِيَرَفَوٌ، هُنَّ جَلَا يِفُ قِيَرَفُ
هَأَوْرٌ. «رِيْعُ سَلَا يِفُ
يِذْمَرْتَلَا

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизнинг олдимизга қўлларида иккита китоб ила чиқдилар ва:

«Бу икки китоб нималигини биласизларми?» дедилар.

«Йўқ, эй Аллоҳнинг Расули. Илло, сиз бизга хабар берсангиз, билишимиз мумкин», дедик.

Бас, у зот ўнг қўлларидагини кўрсатиб:

«Бу оламлар Роббидан бир китобдир. Унда аҳли жаннатларнинг исмлари, уларнинг оталарининг ва қабилаларининг исмлари бор. Кейин охирларигача жами белгиланиб, бундан ҳеч зиёда ҳам, кам ҳам қилинмайди», дедилар.

Кейин у зот чап қўлларидагини кўрсатиб:

«Бу оламлар Роббидан бир китобдир. Унда аҳли дўзахларнинг исмлари, уларнинг оталарининг ва қабилаларининг исмлари бор. Кейин охирларигача жами белгиланиб, бундан ҳеч зиёда ҳам, кам ҳам қилинмайди», дедилар.

Шунда у зотнинг саҳобалари:

«Эй Аллоҳнинг Расули, агар ишдан фориғ бўлинган бўлса, амал нимага?» дедилар.

«Маҳкам бўлинглари ва яқинлашинглари! Албатта, жаннат соҳибига аҳли жаннат амали ила хотима берилади. Гар қандай амални қилган бўлса ҳам. Албатта, дўзах соҳибига аҳли дўзах амали ила хотима берилади. Гар қандай амални қилган бўлса ҳам, - дедилар. Сўнгра Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қўлларидагини ташладилар-да: - Роббингиз бандалардан фориғ бўлди. Бир гуруҳ жаннатда ва бир гуруҳ дўзахда», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Демак, банда доимо хавф ва ражо орасида бўлиши лозим.

«Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14 апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.